

۱۲۸۹

وزارت علوم ، تحقیقات و فناوری

دانشگاه شهید بهشتی

دانشکده علوم زمین

گروه آموزشی جغرافیا

پایان نامه جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد M.Sc

رشته جغرافیا و برنامه ریزی روستایی

عنوان

نقش آموزش دهیاران در توسعه روستایی

مطالعه موردی: دهیاریه‌های بخش چمستان

(شهرستان نور)

استاد راهنما

جناب آقای دکتر بیژن رحمانی

استاد مشاور

جناب آقای دکتر محمد تقی رضویان

نگارنده

مصطفی نائیجی

نیمسال دوم سال تحصیلی 87 - 88

۱۳۸۸/۱۲/۲

کتابخانه مرکزی
شهرستان نور

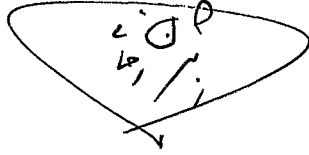
۱۳۱۵۹۸

بسمه تعالی
وزارت علوم ، تحقیقات و فناوری
دانشگاه شهید بهشتی
دانشکده علوم زمین
گروه
تأییدیه دفاع از پایان نامه
کارشناسی ارشد

این پایان نامه توسط آقای : مصطفی نائیجی دانشجوی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته

رشته : جغرافیا گرایش : روستایی در تاریخ ۱۳۸۸/۱/۲۲ مورد دفاع قرار گرفت و

براساس رأی هیأت داوران با نمره ۱۸/۹۰ و درجه عالی پذیرفته شد .

استاد راهنما آقای دکتر : دکتر بیژن رحمانی

استاد مشاور آقای دکتر : دکتر محمد تقی رضویان

استاد داور آقای دکتر : غلامحسین شیخ حسینی

استاد داور آقای دکتر : رحمت الله منشی زده

تقدیم

از ابتدای این سفر سرد،
در بن بست های بی حساب،
در حرفهای بی جواب،
در لحظه هایی که نمی دانستم کدامین دست بی ادعا دستم را می گیرد،
اگر در این در به دری نبود **مادر**،

اگر در این گذشتن های آب از سر نبود **پدر**،
چگونه مشق های خط خورده ام اعتبار می یافت؛
و من باز هم از ریسمانم سیاه و سفید می ترسم
حالا که اینجا آمده ام ادعا می کنم که این همه را مدیون دست های پربلایت پدر و نفس های گرم مادرم
هستم

فانوس نگاهتان تنها چراغ تاریکی این کوچه های بی انتهاست.
و دعای خیر شما پر پرواز ما برای رسیدن به فرداهاست.

همچنین تقدیم می کنم به برادران و خواهران که بر گردن بنده حق زیادی دارند،

و برادرزاده های کوچولوی من **محمد و محمد جواد**

و تقدیم به روح پرفتوح شهید مسلم صیقل

تشکر و قدردانی

جا دارد تقدیر و تشکر کنم از اساتیدی که به آموختند، من هم آموخته ام که آموخته ام ... که مهربان بودن، بسیار مهم تر از درست بودن است. آموخته ام ... که خداوند همه چیز را در یک روز نیافرید. پس چه چیز باعث شد که من بیندیشم می توانم همه چیز را در یک روز به دست بیاورم. آموخته ام ... که همه می خواهند روی قله کوه زندگی کنند، اما تمام شادی ها و پیشرفتهای وقتی رخ می دهد که در حال بالا رفتن از کوه هستید. آموخته ام ... که همیشه برای کسی که به هیچ عنوان قادر به کمک کردنش نیستم دعا کنم. آموخته ام ... که مهم نیست که زندگی تا چه حد از شما جدی بودن را انتظار دارد، همه ما احتیاج به دوستی داریم که لحظه ای با وی به دور از جدی بودن باشیم. و

* قبل از هر چیز جا دارد از مرکز پژوهش های شهری و روستایی سازمان شهرداریها و دهیاریهای کل کشور به خاطر حمایت مالی و معنوی این اثر تقدیر و تشکر کنم.

* با تقدیر و تشکر از استاد راهنمای اینجانب جناب آقای دکتر رحمانی که همواره با روی خوش خود بر بنده باعث حل بسیاری از مشکلات علمی و ... شده بود. ضمنا جا دارد از جناب آقای دکتر رضویان که مشاوره این تحقیق را بر عهده داشتند، کمال تشکر را بکنم.

* از استاد بزرگ دانشکده علوم زمین جناب آقای دکتر سعیدی که چه در دوران کارشناسی و در دوران ارشد همواره حامی بنده بوده اند تشکر می کنم.

* از خانم دکتر توکلی نیا که مانند مادری دلسوز به من در طی این رساله و مسایل آموزشی کمک کردند بسیار ممنون و سپاسگزارم.

* با تقدیر و تشکر از خانم دکتر سجادی استاد گروه شهری و خانم دکتر سبایان استاد دانشکده علوم تربیتی دانشگاه شهید بهشتی نیز جا دارد تشکر ویژه ای عرض کنم.

* از دکتر توانا که مثل پدری دلسوز راه را بر من هموار کردند کمال تشکر و سپاس را دارا هستم. در پایان جا دارد از کلیه اساتید گروه جغرافیای دانشکده علوم زمین جناب آقای دکتر شیخ حسینی و آقای دکتر منشی زاده و ... که بر گردن من حق دارند و نام آنها ذکر نشده است، تشکر کنم.

*از آقایان جناب آقای مهندس یدالله صادقی، مهدی نورمحمدی، حاج اکبر جسور، کیوان معصومی، دکتر منصور احمدی، آقای هیوا رحمانی و شمس از دانشکده تربیت بدنی و آقای اسپری کتابدار دانشکده علوم تربیتی سپاسگزارم.

*از همکلاسی‌های دوره کارشناسی و به خصوص کارشناسی ارشد که افتخار بزرگ همکلاسی بودن با آنها را داشتیم، آقایان روح الله لعلی، علی قرنی، مهدی روستا، احمد هادیلو، حسن وطن زاده، هادی سعیدی و خانم‌ها منصوره اسدی، مریم شریف زاده، فاطمه علی بیگی نژاد بطور ویژه‌ای تشکر کنم.

* از دوستان و برادرم که در پر کردن پرسشنامه به من کمک کردند، جناب آقای محمد عارفی، جناب آقای مرتضی نائیجی کمال تشکر را دارم.

*در پایان جا دارد از دوستان عزیز خود بهروز میری فرد، حمید نیک روش، بهنام عباسی، محمد هداوند، رسول علی محمدی، مهدی رضایی، مهدی یزدان پناه، علی طورانی، عباس نوری، محمد پورکریم، سعید عسگری، مرتضی مرادیان، سید علی علوی، امید شعبانی، پاتریس پیمان، حسین زارع پیشه، مهندس احمد روشنی، مهندس ببرز کریمی، حمیدرضا دیوسالار، سید رحیم موسوی، حسین موسی زاده، عباس شریفی، اصغر محیط و سعید رحیمی تشکر می‌کنم.

* از دهیاران منطقه مورد مطالعه، ساکنین روستاهای منطقه، بخشدار شهر چمستان نیز تشکر می‌کنم.

*از دوستانی که در این چند سال به من کمک کردند و نام ایشان فراموش شد نیز تشکر می‌کنم.

مصطفی نائیجی

اقرار و تعهدنامه

اینجانب مصطفی نائیجی دانشجوی مقطع کارشناسی ارشد دانشگاه شهید بهشتی ، دانشکده علوم زمین ، گروه جغرافیا ، رشته جغرافیا ، گرایش برنامه ریزی روستایی پایان نامه حاضر را بر اساس مطالعات و تحقیقات شخصی خود انجام داده و در صورت استفاده از داده‌ها ، مآخذ ، منابع و نقشه‌ها به‌طور کامل به آن ارجاع داده‌ام ، ضمناً داده‌ها و نقشه‌های موجود را با توجه به مطالعات میدانی - صحرایی خود تدوین نموده ام . این پایان نامه پیش از این به‌هیچ‌وجه در مرجع رسمی یا غیر رسمی دیگری به‌عنوان گزارش یا طرح تحقیقاتی عرضه نشده است . در صورتی که خلاف آن ثابت شود ، درجه‌ی دریافتی اینجانب از اعتبار ساقط شده ، عواقب و نتایج حقوقی حاصله را می‌پذیرم .

تاریخ 1388/ 1/ 22

امضاء مصطفی نائیجی

چکیده:

اگر توسعه روستایی را راهبردی بدانیم که به منظور بهبود زندگی اقتصادی، اجتماعی و محیطی گروه خاصی از مردم به مرحله اجرا گذاشته می‌شود، در این صورت رابطه معناداری میان شرح وظایف دهیاران و توسعه روستایی قابل مشاهده است. در این تحقیق ما سعی کردیم اهمیت نقش مدیریت روستایی را در فرآیند توسعه روستایی نشان دهیم. دهیاران در ایران به عنوان مسئولان اصلی مدیریت روستایی مطرح هستند، لیکن در بخش روستایی در ایران با برخی از مشکلات مواجه هستیم که در اصطلاح محدودیتها با دهیار و جایگاه واقعی آن مرتبط هستند. به نظر می‌رسد کمبود تجربه علت اصلی مرتبط با این موضوع جدید و بالعکس در مدیریت روستایی می‌باشد.

واژگان کلیدی: توسعه روستایی، مدیریت روستایی، دهیار، آموزش

فهرست مطالب

صفحه	فهرست
۱	۱- کلیات تحقیق.....
۱	۱-۱- مقدمه.....
۲	۲-۱- بیان مسئله.....
۶	۳-۱- هدف از انجام تحقیق.....
۷	۴-۱- ضرورت انجام تحقیق.....
۸	۵-۱- پیشینه و سابقه علمی تحقیق.....
۹	۶-۱- روش‌ها و فنون تحقیق.....
۱۲	۷-۱- جامعه آماری و روش نمونه‌گیری.....
۱۲	۸-۱- مسایل و مشکلات تحقیق.....
۱۳	۹-۱- مفاهیم مورد تاکید تحقیق.....

فصل دوم

۱۵	۲- مبانی نظری تحقیق.....
۱۵	۱-۱- مقدمه.....
۱۷	۲-۲- پیشینه تاریخی توسعه.....
۱۷	۳-۲- مبانی نظری توسعه.....
۱۸	۲-۳-۱- توسعه چیست؟.....
۲۱	۲-۳-۲- ابعاد توسعه.....
۲۱	۲-۳-۳- توسعه اقتصادی.....
۲۱	۲-۳-۴- توسعه انسانی _ اجتماعی.....
۲۳	۲-۳-۵- توسعه روستایی.....
۲۵	۲-۳-۵-۱- روستا.....
۲۷	۲-۳-۵-۲- مشارکت و توسعه.....
۲۹	۲-۳-۵-۳- مشارکت و توسعه روستایی.....
۳۰	۲-۳-۵-۴- استراتژی‌های توسعه روستایی.....
۳۲	۲-۳-۵-۵- شاخص‌های توسعه روستایی.....
۳۷	۲-۳-۶- مدیریت، مفاهیم و ابعاد.....

- ۳۷-۷-۳-۲- تعریف مدیریت روستایی.....
- ۳۹-۱-۷-۳-۲- اهداف مدیریت روستایی.....
- ۲-۷-۳-۲- کارکردهای مدیریت روستایی
- ۴۱-۳-۷-۳-۲- مدیریت روستایی با نگرش توسعه پایدار.....
- ۴۱-۴-۷-۳-۲- مطالعه تطبیقی جایگاه مدیریت روستایی در ایران و جهان.....
- ۴۲-۵-۷-۳-۲- مدیریت روستایی در جهان.....
- ۴۶-۶-۷-۳-۲- سیر تحولات مدیریت روستایی در ایران.....

- دوره اول: مدیریت در روستا قبل از مشروطیت
- دوره دوم: مدیریت روستا بعد از مشروطیت تا جنگ جهانی دوم
- دوره سوم: از جنگ دوم جهانی تا اصلاحات ارضی
- دوره چهارم: مدیریت روستایی پس از اصلاحات ارضی تا انقلاب اسلامی
- دوره پنجم: مدیریت روستایی پس از انقلاب اسلامی تا تأسیس دهیاری‌ها
- دوره ششم از تأسیس دهیاری‌های تاکنون

- ۶۲-۳-۲-۸- سلسله مراتب واحدهای اداری و سیاسی در ایران.....
- ۶۷-۳-۲-۹- سازمان.....
- ۶۷-۳-۲-۱۰- سازمان غیر دولتی.....
- ۶۸-۳-۲-۱۱- ویژگی‌های دهیاران.....
- ۷۰-۳-۲-۱۲- وظایف دهیار و دهیاری.....
- ۷۳-۳-۲-۱۳- آموزش و جایگاه آن.....
- ۷۳-۳-۲-۱۳-۱- معانی و تاریخچه آموزش.....
- ۷۷-۳-۲-۱۳-۲- هدف از آموزش.....
- ۷۸-۳-۲-۱۳-۳- انواع آموزش.....
- ۷۸-۳-۲-۱۴- آموزش و توسعه.....
- ۷۹-۳-۲-۱۵- جایگاه آموزش در فرآیند توسعه روستایی.....
- ۸۳-۳-۲-۱۶- آموزش و ضرورت بهسازی مدیریت منابع انسانی در دهیاری‌ها.....
- ۸۶-۳-۲-۱۶-۱- آموزش و بهبود مدیریت روستایی.....
- ۸۷-۳-۲-۱۷- آموزش رهبران محلی.....
- ۸۸-۳-۲-۱۷-۱- ضرورت آموزش رهبران محلی.....
- ۸۹-۳-۲-۱۷-۲- ضرورت و الزامات ارتقای سطح تخصصی دهیاران.....
- ۹۰-۳-۲-۱۷-۳- عناوین آموزشی دهیاران.....

- ۱۸-۳-۲- آموزش و توسعه روستایی ۹۱
- ۱۹-۳-۲- آموزش دهیاران ۹۱
- ۱-۱۹-۳-۲- آموزش های عمومی ۹۵
- ۲-۱۹-۳-۲- آموزش های شغلی ۹۵
- ۳-۱۹-۳-۲- آموزش های توجیهی ۹۶
- ۲-۲۰-۳-۲- آموزش دهیاران و توسعه روستایی ۹۶
- ۲-۲۱-۳-۲- نتیجه گیری ۹۸

فصل سوم

- ۳- مقدمه الف - بررسی و شناخت ویژگی های طبیعی ۱۰۰
- ۱-۳- موقعیت جغرافیایی و طبیعی (موقعیت طبیعی و مطلق) ۱۰۱
- ۲-۳- اشکال ناهمواری های شهرستان نور ۱۰۳
- ۱-۲-۳- ارتفاعات شمالی ۱۰۵
- ۲-۲-۳- ارتفاعات مرکزی ۱۰۵
- ۳-۲-۳- ارتفاعات جنوبی ۱۰۵
- ۳-۳- قسمت جلگه ای شهرستان نور ۱۰۶
- ۴-۳- آب و هوای شهرستان نور ۱۰۷

- رطوبت
- بارش
- دمای هوا

- ۱۰۹..... ۵-۳ منابع آب
- ۱۱۰..... ۳-۵-۱ آب‌های سطحی
- ۱۱۱..... ۳-۵-۲ سیستم پساب (فاضلاب) شهر نور
- ۱۱۱..... ۳-۶- خاک‌ها
- ۱۱۳..... ۳-۷- پوشش گیاهی
- ۱۱۳..... ب- ویژگی‌های اجتماعی و فرهنگی
- ۱۱۳..... ۳-۸- وضعیت تاریخی منطقه نور
- ۱۱۵..... ۳-۹- تقسیمات سیاسی و اداری شهرستان نور
- ۱۱۶..... ۳-۱۰- جمعیت
- ۱۱۹..... ۳-۱۰-۱- ساختار سنی
- ۱۲۰..... ۳-۱۰-۲- ازدواج و طلاق جمعیت
- ۱۲۰..... ۳-۱۰-۳- ساختار جنسی
- ۱۲۱..... ۳-۱۰-۴- سواد و آموزش
- ۱۲۲..... ۳-۱۱- وضعیت راه‌ها
- ۱۲۲..... ۳-۱۲- بررسی وضعیت اقتصادی شهرستان نور (بخش چمستان)
- ۱۲۳..... ۳-۱۲-۱- کشاورزی
- زراعت
 - باغداری
 - دام و طیور
 - شیلات
 - جنگل و مرتع
- ۱۲۵..... ۳-۱۲-۲- صنعت
- ۱۲۶..... ۳-۱۲-۳- معدن

فصل چهارم

- ۱۲۷..... ۴- یافته‌های توصیفی و آزمون فرضیات
- ۱۲۷..... ۴-۱- یافته‌های توصیفی
- ۱۲۷..... ۴-۱-۱- ویژگی‌های فردی دهیاران
- ۱۲۷..... ۴-۱-۱-۱- جنسیت
- ۱۲۷..... ۴-۱-۱-۲- سال تاسیس دهیاری‌ها
- ۱۲۸..... ۴-۱-۱-۳- سن دهیار
- ۱۲۸..... ۴-۱-۱-۴- سطح سواد و رشته تحصیلی

- ۱۲۹..... ۴-۱-۱-۵- محل تولد
- ۱۲۹..... ۴-۱-۱-۶- شغل دهیار
- ۱۲۹..... ۴-۱-۱-۵- نسبت با اعضای شورا
- ۱۳۱..... ۴-۲- تخلیل داده‌های فرضیات
- ۱۳۱..... ۴-۲-۱- مقدمه
- ۱۳۲..... ۴-۳- تجزیه و تحلیل وضعیت نقش آموزش و میزان رضایت سرپرستان خانوار
- ۱۴۷..... ۴-۴- نقش تحصیلات و توسعه اقتصادی- اجتماعی
- ۱۴۸..... ۴-۵- میزان مشارکت مردم در توسعه روستایی

فصل پنجم

- ۱۴۹..... ۵-۱- آزمون فرضیه اول
- ۱۴۹..... ۵-۲- آزمون فرضیه دوم
- ۱۵۰..... ۵-۳- جمع بندی
- ۱۵۱..... ۵-۴- نتیجه گیری
- ۱۵۱..... ۵-۵- پیشنهادات

فهرست جداول

فهرست	صفحه
جدول شماره (۱-۲) ساختار مدیریتی در کشورهای در حال توسعه و توسعه یافته.....	۴۵
جدول (۲-۲) فرآیند تاریخی مدیریت روستایی در ایران.....	۶۲
جدول شماره (۱-۳) اوضاع جوی گزارش شده از ایستگاه‌های کلیماتولوژی شهرستان نور (بخش چمستان).....	۱۰۸
جدول شماره (۲-۳) اوضاع جوی گزارش شده از ایستگاه‌های کلیماتولوژی شهرستان نور (بخش چمستان).....	۱۰۹
جدول شماره (۳-۳) جمعیت شهرستان نور به تفکیک نقاط شهری و روستایی.....	۱۱۶
جدول شماره (۴-۳) تقسیمات جغرافیایی شهرستان نور بر اساس تقسیمات کشوری تا سال ۱۳۸۵.....	۱۱۷
جدول شماره (۵-۳) تراکم جمعیت در بخش روستایی چمستان در سه دوره متفاوت.....	۱۱۷
جدول شماره (۶-۳) جمعیت و روند تعداد خانوار روستایی.....	۱۱۸
جدول شماره (۷-۳) جمعیت روستایی بخش چمستان در بخش به تفکیک گروه سنی.....	۱۱۹
جدول شماره (۸-۳) تعداد میزان ازدواج و طلاق ثبت شده در شهرستان نور در سال ۱۳۸۵.....	۱۲۰
جدول شماره (۹-۳) مقایسه ساختار جنسی جمعیت شهرستان نور طی سال های ۷۵-۸۵.....	۱۲۰
جدول شماره (۱۰-۳) نسبت جنسی به تفکیک دهستان‌ها در بخش چمستان ۱۳۸۵.....	۱۲۱
جدول شماره (۱۱-۳) درصد باسوادی به تفکیک دهستان‌ها در نقاط روستایی.....	۱۲۲
جدول شماره (۱۲-۳) شهرک‌ها و نواحی صنعتی شهرستان نور در سال ۱۳۸۵.....	۱۲۶
جدول شماره (۱-۴) توزیع پاسخگویان بر حسب جنسیت.....	۱۲۷
جدول شماره (۲-۴) توزیع پاسخگویان به لحاظ سال تاسیس دهیاری.....	۱۲۸
جدول شماره (۳-۴) توزیع پاسخگویان بر حسب سواد.....	۱۲۸
جدول شماره (۴-۴) توزیع پاسخگویان بر حسب شغل.....	۱۲۹
جدول شماره (۵-۴) نرخ رشد و تعداد جمعیت و خانوار در روستاهای دارای دهیاری.....	۱۳۰
جدول شماره (۶-۴) گروه‌های آماری مربوط به نقش آموزش در تسهیل فرآیند همکاری با سازمان‌های دولتی.....	۱۳۲
جدول شماره (۷-۴) گروه‌های آماری مربوط به نقش آموزش در حفظ سلامتی و بهداشت محیط روستا.....	۱۳۳
جدول شماره (۸-۴) گروه‌های آماری مربوط به نقش آموزش در ایجاد امنیت در روستا.....	۱۳۴
جدول شماره (۹-۴) گروه‌های آماری مربوط به نقش آموزش در مواجهه با مواقع بحرانی.....	۱۳۵
جدول شماره (۱۰-۴) گروه‌های آماری مربوط به نقش آموزش در نگهداری از تاسیسات عمومی در اختیار دهیار.....	۱۳۶
جدول شماره (۱۱-۴) گروه‌های آماری مربوط به نقش آموزش در همکاری با شورا.....	۱۳۷
جدول شماره (۱۲-۴) گروه‌های آماری مربوط به نقش آموزش در درآمدزایی برای روستا.....	۱۳۸
جدول شماره (۱۳-۴) گروه‌های آماری مربوط به نقش آموزش در بودجه‌ریزی و بودجه‌نویسی.....	۱۳۹
جدول شماره (۱۴-۴) گروه‌های آماری مربوط به نقش آموزش در ایجاد اشتغال.....	۱۴۰
جدول شماره (۱۵-۴) گروه‌های آماری مربوط به نقش آموزش در ایجاد و گسترش گردشگری روستایی.....	۱۴۱
جدول شماره (۱۶-۴) گروه‌های آماری مربوط به نقش آموزش در مدیریت بهینه هزینه.....	۱۴۲
جدول شماره (۱۷-۴) گروه‌های آماری مربوط به نقش آموزش در معرفی محصولات کشاورزی در مراکز شهرها.....	۱۴۳
جدول شماره (۱۸-۴) گروه‌های آماری مربوط به نقش آموزش در بازاریابی محصولات.....	۱۴۴

- جدول شماره (۴-۱۹) گروه‌های آماری مربوط به نقش آموزش در حل اختلاف و دعاوی مردم..... ۱۴۵
- جدول شماره (۴-۲۰) گروه‌های آماری مربوط به نقش آموزش در افزایش نقش زنان در فعالیتهای اجتماعی..... ۱۴۶
- جدول شماره (۴-۲۱) نقش تحصیلات در مجموع شاخص های توسعه اجتماعی..... ۱۴۷
- جدول شماره (۴-۲۲) نقش تحصیلات در مجموع شاخص های توسعه اقتصادی..... ۱۴۷
- جدول شماره (۵-۱) میزان اثربخشی آموزش و بهبود کارایی در زمینه شاخص اجتماعی..... ۱۴۹
- جدول شماره (۵-۲) میزان اثربخشی آموزش و بهبود کارایی در زمینه شاخص اقتصادی..... ۱۵۰

فهرست نمودارها

- نمودار شماره (۱-۱) ضرورت انجام تحقیق..... ۸
- نمودار (۱-۲) روش تحقیق در این پژوهش..... ۱۱
- نمودار شماره (۲-۱) روابط سیستم برنامه‌ریزی راهبردی..... ۲۰
- نمودار شماره (۳-۱) جمعیت شهرستان نور به تفکیک نقاط شهری و روستایی..... ۱۱۶
- نمودار شماره (۳-۲) جمعیت و روند تعداد خانوار روستایی..... ۱۱۸
- نمودار شماره (۳-۴) جمعیت روستایی بخش چمستان در بخش به تفکیک گروه سنی..... ۱۲۱
- نمودار شماره (۴-۱) سال تاسیس دهیارها..... ۱۲۸
- نمودار شماره (۴-۲) سطح تحصیلات دهیاران به تعداد..... ۱۲۹
- نمودار شماره (۴-۳) گروه‌های آماری مربوط به نقش آموزش در تسهیل فرآیند همکاری با سازمان‌های دولتی..... ۱۳۲
- نمودار شماره (۴-۴) گروه‌های آماری مربوط به نقش آموزش در حفظ سلامتی و بهداشت محیط روستا..... ۱۳۳
- نمودار شماره (۴-۵) گروه‌های آماری مربوط به نقش آموزش در ایجاد امنیت در روستا..... ۱۳۴
- نمودار شماره (۴-۶) گروه‌های آماری مربوط به نقش آموزش در مواجهه با مواقع بحرانی..... ۱۳۵
- نمودار شماره (۴-۷) گروه‌های آماری مربوط به نقش آموزش در نگهداری از تاسیسات عمومی در اختیار دهیار..... ۱۳۶
- جدول شماره (۴-۸) گروه‌های آماری مربوط به نقش آموزش در همکاری با شورا..... ۱۳۷
- نمودار شماره (۴-۹) گروه‌های آماری مربوط به نقش آموزش در درآمدزایی برای روستا..... ۱۳۸
- نمودار شماره (۴-۱۰) گروه‌های آماری مربوط به نقش آموزش در بودجه‌ریزی و بودجه‌نویسی..... ۱۳۹
- نمودار شماره (۴-۱۱) گروه‌های آماری مربوط به نقش آموزش در ایجاد اشتغال..... ۱۴۰
- نمودار شماره (۴-۱۲) گروه‌های آماری مربوط به نقش آموزش در ایجاد و گسترش گردشگری روستایی..... ۱۴۱
- نمودار شماره (۴-۱۳) گروه‌های آماری مربوط به نقش آموزش در مدیریت بهینه هزینه..... ۱۴۲
- نمودار شماره (۴-۱۴) گروه‌های آماری مربوط به نقش آموزش در معرفی محصولات کشاورزی در مراکز شهر..... ۱۴۳
- نمودار شماره (۴-۱۵) گروه‌های آماری مربوط به نقش آموزش در بازاریابی محصولات..... ۱۴۴
- نمودار شماره (۴-۱۶) گروه‌های آماری مربوط به نقش آموزش در حل اختلاف و دعاوی مردم..... ۱۴۵
- نمودار شماره (۴-۱۷) گروه‌های آماری مربوط به نقش آموزش در افزایش نقش زنان در فعالیتهای اجتماعی..... ۱۴۶
- نمودار شماره (۴-۱۸) خصوصیت دهیار موفق از نظر مردم..... ۱۴۷
- نمودار شماره (۴-۱۹) میزان مشارکت مردم..... ۱۴۸

فهرست نقشه‌ها

- نقشه شماره (۳-۱) موقعیت جغرافیایی شهرستان نور..... ۱۰۱

نقشه شماره (۲-۳) موقعیت جغرافیایی روستاهای دارای دهیاری..... ۱۰۲

فهرست شکل‌ها

شکل شماره (۲-۱) سه رکن اصلی توسعه..... ۱۹

شکل (۲-۲) اهداف و شاخص‌های توسعه روستایی را نشان..... ۳۶

شکل (۳-۲) فرآیند برنامه‌ریزی و مدیریت روستایی..... ۳۸

شکل شماره (۳-۲) بازیگران عرصه مدیریت روستایی..... ۴۰

شکل شماره (۴-۲) کارکردهای مدیریت روستایی..... ۴۱

شکل شماره (۵-۲) منشور توسعه سازمانی..... ۷۷

فهرست ضمایم

پرسش‌نامه ویژه دهیاران

پرسش‌نامه ویژه دهیاران

تصاویری از فعالیتها و عملکردهای دهیاران در منطقه مورد مطالعه

پیشگفتار

ما باید سیاره خود را حفظ کنیم تا بتوانیم فرزندانمان را پرورش دهیم و اگر بخواهیم سیاره خود را حفظ کنیم باید فرزندانمان را پرورش دهیم. سخنرانی مدیر اجرایی یونیسف جیمز پی گرانت در گردهمایی سازمان ملل. 1992 اگر قرار باشد مفهوم توسعه پایدار تحقق عمل پیدا کند ومصداق دقیق و روشنی بیابد باید عامل اصلی و اساسی توسعه را که انسان و نیروی انسانی است بطور کامل مدنظر قرار دهیم.

میسرا و سورندام در سال 1982 توسعه انسانی را به عنوان روش نوین توسعه مد نظر قرار داده و آن را جایگزینی برای استراتژی شهری_ صنعتی می دانستند.

مهمترین و اساسی ترین ثروت هر جامعه ای برای توسعه پایدار نیروی انسانی آن جامعه است و هر تلاشی که در راستای توسعه انجام پذیرد بایستی بر فعالیت نیروی انسانی تمرکز یابد و تحقق رشد و توسعه جامعه تا حد قابل توجهی به نحوه مدیریت این ثروت و منبع حیاتی بستگی دارد. از طرف دیگر نظام بهسازی و مدیریت منابع انسانی برای تحقق اهداف خود از ابزارهای متعددی سود می جوید که از مهمترین آنها، ابزار آموزش می باشد. آموزش از اساسی ترین طرق رشد و ترقی فرد و سازمان است. آموزش و بهسازی دهیاران به عنوان مدیران اجرایی محلی در سطح روستاها به دلایل متعددی مورد نیاز سازمان دهیاری بوده و ضرورت آن نیز روز به روز بیشتر می شود. زیرا این امر افزایش کارایی، بهبود عملکرد، افزایش تعهد و ادراک، افزایش کیفیت ارائه خدمات، رشد فضایل اخلاقی، فرهنگ سازمانی، بهبود روابط انسانی دهیاری ها و توانمند سازی دهیاران در زمینه های بهبود وظایف مدیریتی را به دنبال خواهد داشت.

آموزش و بهسازی نیروی انسانی دهیاری ها از آنجا بیشتر ضرورت می کند که دهیاری به عنوان نهادی محلی و عمومی دارای ارتباطات مستقیم و گسترده ای با مردم روستا، شورای اسلامی روستا و دیگر مراجع بالادستی خود می باشد.

پژوهش حاضر یک تحقیق صرف جغرافیایی نیست بلکه مطالعه ای در جغرافیای اجتماعی و رفتاری است، همانند خود جغرافیا که یک رشته میان رشته ای است، ماهیت چند رشته ای و بین رشته ای دارد و از علوم دیگر بهره های فراوان گرفته است از جمله: بحث های آموزش، بهسازی، توانمند سازی دهیاری ها در بهبود مدیریت روستایی را از علوم تربیتی و رفتاری گرفته است.

مدیریت، مدیریت توسعه و مدیریت مشارکتی (نهاد دهیاری تجلی بارز آن در محیط روستایی است) از دانش و علم مدیریت.

مباحث مشارکت، برنامه ریزی و توسعه را از علوم سیاسی، اجتماعی و اقتصادی.

بحث های روستا، سکونتگاه و برنامه ریزی توسعه روستایی را از دانش جغرافیا.

این مباحث در قالب یک مکان و فضای جغرافیایی به نام روستا که از مدیریت واحدی برخوردار گشته، گردآورده تا با مدیریت و برنامه ریزی، توسعه عرصه های روستایی محقق گردد و شاهد روستاهای آباد، توسعه یافته و رونق و آبادانی در کشور باشیم.

این رساله در پنج فصل تهیه و تنظیم شده است:

در فصل اول به کلیات تحقیق از جمله طرح و بیان مساله، سوالات تحقیق، فرضیات، هدف و ضرورت انجام تحقیق، جامعه آماری، مشکلات تحقیق، روش پژوهش، پیشینه تحقیق، مفاهیم کلیدی مورد تاکید بر تحقیق و

در فصل دوم مبانی نظری و دیدگاه‌های حاکم بر تحقیق ارائه خواهد شد.

در فصل سوم به بررسی ویژگی‌های طبیعی، اجتماعی و اقتصادی محدوده مورد مطالعه می‌پردازم.

در فصل چهارم ابتدا به تجزیه و تحلیل داده های حاصل از کار دو پرسشنامه موجود می‌پردازم.

در فصل پنجم به آزمون فرضیات و نتیجه گیری و ارائه پیشنهادها و راهبردها پرداخته خواهد شد.

در پایان نیز جا دارد بیان کنم که پایان‌نامه اینجانب مورد حمایت مالی و ... پژوهشکده مرکز مطالعات شهری و روستایی سازمان شهرداریها و دهیاریهای کشور قرار گرفته است.

فصل اول

کلیات تحقیق

عنوان پایان نامه: نقش آموزش دهیاران در توسعه روستایی

در این تحقیق بر آن هستیم تا اهدافی را که توسعه روستایی به دنبال آن است و اهدافی را که از استقرار دهیاران در روستاها انتظار می‌رود را مورد بررسی و مقایسه قرار دهیم و در این راستا به بررسی نقش آموزش دهیاران در تحقق اهداف توسعه روستایی در منطقه مورد مطالعه بپردازیم.

مصطفی تاجی

دانشگاه شهید بهشتی - دانشکده علوم زمین - گروه جغرافیا و برنامه ریزی روستایی

1388

1- کلیات تحقیق

1-1- مقدمه

اهداف اساسی مدیریت روستایی و اهداف اساسی توسعه روستایی با هم همپوشانی دارند. از زمانی که توسعه روستایی مورد توجه جهانیان قرار گرفت در کنار آن نیز مدیریت روستایی مد نظر برنامه‌ریزان و سیاست‌گزاران قرار گرفت؛ دهیاران وارد عرصه مدیریتی کشور شدند تا بتوانند هم از زبان گویای روستاییان و هم بازوی اجرایی دولت در روستاها باشند. مهمترین نکته‌ای که در اینجا مطرح می‌شود این است این افراد در زمینه وظیفه‌هایی که بر عهده گرفته‌اند، متخصص پرورش یابند، این مورد کم و بیش در کشور در حال انجام است. حال این تحقیق می‌خواهد دهیاران بخش چمستان (شهرستان نور) را مورد ارزیابی قرار دهد تا مشخص شود عملکرد و آگاهی دهیاران در مورد وظایفی (شاخص‌های توسعه روستایی) که بر عهده گرفته‌اند در چه وضعیتی می‌باشد؟ در چه وضعیتی باید باشد؟ و چگونه باید به مطلوب تعیین شده برسد؟

در این فصل طرح تحقیق در قالب بیان مسئله و اهمیت آن، سوالات تحقیق، فرضیات و موضوع و محدودیت‌های مطالعاتی تشریح شده‌اند.